

سر محرر : شہنذر زادہ قلبلی

اصد ملی

محل ادارہ سی :

جفال اوغلندہ « حکمت » ادارہ خانہ سی در .

حقہ مقرون ، اغراضدن سالم افکار و مقالاتہ صحیفہ لر من آچقدر .

« HIKMET »

Journal turc, quotidien, politique et littéraire

DIRECTEUR-PROPRIETAIRE : A. HILMY CHEHBENDER



اوراق و مکاتب سر محرر نامہ  
کوندہر بلبلی در .

اشتراک برلی :

برسنہ لکی یوز ، آتی آیلنی آتمش غر شدہر .

پوستہ اتحادینہ داخل ممالک اجنبیہ ایچون سنہ لکی قرق قرقر اترقدر .

ABONNEMENT

Union Postale: un an, 40, sixmoi, 25 Fr.

REDACTION: CONSTANTINOPLE, DJAGAL OGLU

پارہ ۱۰ نسخہ سی

یومی غز تہ در .

حقہ خادم

پارہ ۱۰ نسخہ سی

ظہر	عصر اول	اقشام اذان	عشا
د	س	د	س
۵	۱۷	۹	۱۲
۱۳۴	۱۲۰۰	۱۲۰۰	۱۳۴
۰۸	۱۲	۳۵	۲۸
۶	۲۸	۳۵	۲۸
۸	۲	۶	۲۸
۰۴	۰۰	۲۲	۰۹
۰۳۱	۰۵	۰۷	۰۹

### باصحابیہ

ہیمن بویلہ دوشونسہک !

[ حقیرستانہ سوزلر ]

حسین جاهد بک افندیگ دونکی وطنینہ  
 دہکی مقالہ لرلی او قودیفمز وقت ، حس  
 ایستیکیز شوق و امیدک بو بولکلکنی اللہ  
 بیلمر . بو وطنہ خدمت ایچین یکیدن آدم  
 یار اقمق ، بو تون ہیئت متفکرین برتہ دیکر  
 مملکتدن یابانچیلر کتیرمک تمکن اولامایا  
 جغندن وطن و ملتک بوتون امیدلری ، دہا  
 آیلوری بیتیجنجہ قدر ، نسل حاضرک شیان  
 و متفکرینک حمت و حجتہ وابستہ قالمشدر .  
 حالبوکہ ملتک علویت قلبیہ سنہ بل یاغلا  
 دینی بر اوچ کنج ، کاه انفعالات و اغراض  
 یوزندن ، کاه خطاظر و خطاظرہ اصرارلر  
 یوزندن ، اسکی خدمت لرلی بیلہ او تودیراجق  
 درجہ بی بولمالری ، انصاف و مروتدن  
 تجردلہ بوتون قوت لرلی یکدیگر لرلی تلویثہ  
 صرف ایتمہ لرلی آغلانہ جسق بر حال دگلی  
 ایدی ؟  
 آہ زوالالی بی طرف کوزلر ، بو اوچ سنہدر ،  
 نلر کورمدی ؟

اسکی اسراف و انعام سیاستہ دوام ،  
 صناید استدادہ احسان ،  
 رجال مطلقیتہ افتقار ،  
 افلاس اداری ،  
 اہمال معارف ،  
 اہمال امور نافعہ ،  
 اہمال زراعت ،

والحاصل یاز و اغیارک امید ایستدیک  
 اجرا آدن هیچ بر اثر کوریلہ مدی . واقعا  
 سرعتلہ یابانچا ما جسق ، زمانہ و صبرہ محتساج  
 شیلر یوق دگلدی ، لکن انصاف  
 ایدم : اوچ سنہدر ، ملتک متشور و انقلابچی  
 صنفی ، مکتب پروغرام لرلی ، ابتدائی  
 تدریساتی بیلہ اصلاح ایدمہ زمی ایدی ؟  
 اوچ سنہدر ، مشرک و متحد ہمتلر ، هیچ  
 اجرا ات وفدا ندہ بولوناماسا بیلہ ، منتظم  
 برادرہ پروغرامی دہ یاباماز ، بومنتہ بر  
 « غایہ خیالیہ » دہ ویرہ زمی ایدی ؟  
 اگر بویلہ ایسہ ، بولمت اتخار ایستین ،  
 تا کہ صوگ فچیجہ اضحلالنی ، قائلنی باشلر  
 دو کورک مشاہدہ عذابندن قورتولسون .  
 لکن اختلاف و تفرقہ سبیلہ محاکمہ سلیمہ سی

غیب ایتمش و یقین ماضیہ کی عبرت لری  
 او نوتمش اولان برقم کنج بلر مز بوتون قوم نامیہ  
 لرلی بر برلی محوہ صرف ایستدیلر چیدکاری  
 دائرہ انحصارہ کندیلرینہ بکزمینلری یعنی  
 متفکر و متشور ارقداشلر لی صو قلمق ایچین  
 حریم حریتی و حتی میدان حکومتی ہب  
 بیگانگان ترقی ایلہ دولدوردیلر !  
 اللہ عشقہ ، دوعر ایسی سربیلیم :

مائی اقتراضدن قورتاران بر فکر مقدسہ  
 استناد دعواسندہ اولان بر حکومتک  
 بو کونکی اعضاسی ایچندہ ، نسوب  
 اولدینی دائرہ نک اموریلہ عمر ندہ اشتغال  
 ایتمش ذوات وار ، ہر شخصیتک مقدس  
 اولان حقوقہ تجاوز فکری اصلا خاطر مزہ  
 کیسہرک دیرزکہ : شہد مقداری عدلیہ  
 مفتشلمکندہ بولونان ، برزلی برسعتی نک  
 ایشنہ درجہ یابانچی ایسہ ، تلغراف و پوستہ  
 امورینہ او درجہ یابانچی اولان استانبولیان  
 افندیگ ناظر لغتی بولمت و کنجلک ، ترقی  
 و تعالی دعواسی ناصل ہضم و قبول ایدر ؟  
 ای جمعیتک دوستی اولق وزی دشمن  
 کوسترمک ادعا سندہ بولونانلر !

بولمتک مناقشہ کاه مقدراتی اولان مجلس  
 خاص و کلایہ ، مساعی ماضیہ محدود  
 و مجہول ، امور موکولہ سنک یابانچی اولان  
 بر ذاتی ادخال ایتمک جمعیتہ دعای ایستدیرمش ،  
 حکومتی تقویہ می ایتمش اولدیکر ؟  
 ظلم و اعسافی ورد زبان ایستدیکر خاقان  
 مخلوع بیلہ ، افکار عمومی ملتہ بو درجہ  
 استخفافہ جسارت ایتمز و مقامات عالیہ  
 کتیرہ چکی آدم لک تصعد تدریجیسنہ رعایت  
 ایلردی .

تورک ، عرب ، ارناود ، کورد ، لاز ،  
 ازمنی ، روم ، بولغار ، موسوی غناصری  
 متشورینتی بختوی اولان « شخص معنوی  
 شباب » بر پوستہ و تلغراف ناظری [ بولقدن  
 دکل ] سچمکدن اظهار عجز ایدرسنہ ،  
 معنای نامیہ افلاس ایتمش صایلمامزی .  
 نظر تنقید و تقیثی داہا و اسع بر افقہ  
 جویرسک ، نلر کورمہر . ایستہ بو احوالی  
 کوروبدہ ندوشونہ چکنی ، ندیہ چکنی  
 شاشیرانلر ، یالکز بر امید بلیورلری !

وطنک بو کونکی احتیاج عاجلی و کوندہ  
 مناہرات شخصیہ و منافع ذاتیہی اونودارق ،  
 بوتون عوامل متشورہ وطنک برامل اطرافندہ  
 طوبالنامسی :

اجتماعی ، اقتصادی و اداری بر انقلابلہ  
 سیاسی انقلابی احوال و وطنی  
 احیا و اعلا املی !

ایستہ بوامل مقدسک بوتون متفکرینر لرجہ  
 ضروری القبول اولدینسہ حکم ایڈبلدیکنی  
 کوسترن علائقہ کبزی سوسندیر بیورر . رضا  
 نور بک مقالہ سندن سو کرا جاهد بک دہونکی  
 مقالہ سی حقہ ، دوعری عالیجنابانہ و منصفانہ  
 بررخلومدر . یورویسکیز ، عزیز قارداشلر ،  
 کلشن مودت و اتلافہ دوعری یورویسکیز ،

یورویسکیز کہ بو کونکی مناقشات و اعتراضات لری  
 کورہرک وقفہ کیر حیرت و نفرت اولان ملت دہ  
 سزہ پیرو اولارق فردوس اعتلاہ دوعری  
 یوروسون ، یوکسلین !  
 شہنذر زادہ قلبلی  
 اصد ملی

شون مجملہ  
 نرہ شاہانہ  
 ذات حضرت پادشاهی دون رفاقت  
 ہا یوزارندہ مابین ارکانی اولدینی خالدہ یلوز  
 قصرینہ عزیزمتلہ بر مدت نرہ ایشلر و اقشام  
 اوزری سرای ملوکانہ لرینہ عودت بیورمشدر .

حریر قردکانہ اعانہ توزیمی  
 حریق قومیسونی طرفندن بر فاج کونہ  
 قدر حریر قردکانہ اعانہ توزیع ایڈیلہ چکی  
 اعلان ایڈلشدی .

بو بادہ واقع اولان استخباراتہ نظر آتوزیمانہ  
 بر فاج کونہ قدر اوچ قولدن یعنی اقسرای ،  
 لغتہ ، بلاط ایلہ مرجاندن باشلانہ جسق و بو  
 اوچ قول آری آری توزیمانہ دوام ایڈیلہ چکدر .  
 بیک پش یوز غر ووش معاش الانلر ایلہ  
 عینی مقدار دہ شہریہ قرائچی اولانلرہ ویرلہ  
 مسی مقرر در .

اعانہ نک توزیمندن اول بر فاج کون طرفندہ  
 عمومی بر یوقلمہ دہا اجرا ایڈیلہرک نتیجہ  
 کورہ مجموع آتیجہ حسابیلہ یوزدہ فاج  
 اسباب ایدرسنہ او مقدار بر ابرامدن اول  
 طاغیدیلہ چقدر .

رفتہ پاشانک اعداد نامہ سنی تقدیمی  
 پارس ، ۹ ایلول — رئیس جمہور موسیو  
 فالیرہ دولت عثمانیہ نک پارس سفیر جدیدی  
 رفتہ پاشانی بو کون اوکلہ دن صکرہ ساعت  
 ۳ ی ۴۵ کچہرک قبول ایلشدہر .

تشریفات خارجیہ عثمانی سفارتخانہ سنہ  
 عزیمت ایلمش و رفتہ پاشانک رکوبتہ تخصیص  
 قلسان رئیس جمہورک ازابہ سیلہ و ارکان  
 سفارت دہ برابر اولدینی خالدہ الزہہ سراینہ  
 گلشدردر . یولہہ بر زرہلی سواری مقررہ سی  
 رفتہ پاشانک را کب اولدینی آرابہ بی تعقیب  
 ایلشدہر .

رئیس جمہورک سراینہ مواصلتندہ کرک  
 سفیر مشارالیہ و کرک ارکان سفارت حقتدہ  
 مراسم عسکریہ ایفا اولومتشدر .  
 رفتہ پاشا اعداد نامہ سنی رئیس جمہور  
 موسیو فالیرہ تقدیم ایدرکن ( ذات حضرت  
 پادشاهیہ نک ، دولت عثمانیہ و فرانسیہی  
 بکدیگرینہ تقریب ایدن روابط قدیمہ و وستاد  
 نلک تأیید و ادامہ سی خصوصنہ صرف  
 مساعیہ کندیلنی مأمور بیوردر قیلرلی )  
 سو بلشدہر .

موسیو فالیرہ رفتہ پاشانک توزکیانک  
 امور خارجیہ سی ادارہ خصوصندہ موفقیت  
 و فطانت کوسترمش اولدینی تذکار ایلہ  
 ( فرانسیہ حکومتک ، انکشافی برحس  
 خیر خواہی و صمیمی ایلہ تعقیبند خالی  
 قلمدینی مشروطیت عثمانیہ دن ہر ایکی دولت  
 ارانسدہ جایگیر اولان صمیمیت و مودتک  
 بر فیض نوین الاجتی ) سوبلہ مشدر .  
 رفتہ پاشانک عودتی آناسندہ دخی اولکی  
 مراسم احترامیہ عینی صورتہ ایلہ ایفا اولومتشدر .

طالعات  
 مکتب پروغراملر ندہ  
 تدریسات رہنہ  
 مکتب پروغراملر مزہ ادخال اولونان  
 « تدریسات دینیہ » ی ، وصالہ معلم لک  
 سوبہ سیلہ طرز تدریس لرلی نظرہ آلان بر  
 آدمہ کندی کندینہ شولہ بر سوال صورتق  
 مجبوریتی حس ایڈیور : عجبا دین ندر ؟  
 و بو پروغراملری یابانلر ، دین دن نہ  
 آکلایورلر ؟

فقفا سیہ معارف ادارہ سی مفتش لرندن بر  
 روس ، بر تاریخندہ ، طلبہ سنک مکتبات  
 علمییہ سنی تدقیق ایتمک اوزرہ ترجماتی  
 استخبارات بر مسلمان مکتبتہ کیتمش . معلمہ ،  
 طلبیہ سواللر صورمانی تکلیف ایڈیش .  
 معلم ، سنلری ۷ - ۱۰ ی کچمہ یں طلبیہ  
 « بر انسانک ناصل جنب اولاجتی ، جنبایتک  
 بوتون تفصیلاتی » صورمش و یک مفصل  
 جوابلر آتمش .  
 آرتق مفتشک حیرتی تصور ایتمہ لی .  
 حالبوکہ زردہ دخی تدریسات دینیہ بوشکلدن  
 ایلری کیتیمور . طشرہ لر دن ، ایکنچی  
 درجہ مکتبلر دن صرف نظر ، پایتختک الک  
 مکمل مکتبلرینہ و مثلاً مکتب ساطاتیہ  
 بر نظر تدقیق آتلم .

برشا کرد ، صنفی یوکستدیکجہ ، معلوماتی  
 وسعت پیدا ایڈیور ، تاریخی ، تقدیمی  
 بر جوق آثار او قویور ، اشکال فیکرینہ نک  
 ہیستندن بر رنمونہ ہدف مطالعہ سی اولویور .  
 محاکمہ سی یوکستدیکجہ ، ہر فرد متفکری  
 دوشوندریمک ماہیتی حائر اولان مسائل  
 فلسفیہ و اخلاقیہ حقتدہ ، بر فکر ایڈینک ،  
 برحاکمہ یورومتک احتیاجی حس ایڈیور .  
 بوسویہ و احتیاجدہ اولان برشا کردہ  
 تدریس ایڈیلہ چک علوم دینیہ ندرن عبارت  
 اولمالی ایدی ؟ شہہ سزکہ بردیندہ « اساس  
 و اصول » اولان افکار مهمہ نک تحلیل  
 و تشریحہ عائد .

بویلہ ایکن بوتون تدریسات دینیہ « علم  
 حال » دائرہ سنی کچمہ سدن ماعداد علم  
 و حالک دہ یالکز عملیات اقسامنی احتوا  
 ایڈیور .  
 بویلہ برشا کرد ، کنج دماغنہ هجوم ایدن ،  
 کنج محاکمہ سنی خیر بالایان افکار متضادہ

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

سیلرینہ نمایلہ مقاومت ایستین ؛ ہانکی اساسلہ ،  
 ہانکی حکمتلہ ، ہانکی قوتلہ ؛ سو کرا دہ  
 کینچلر مزی حس دینی دن محرومیت ، مسائل  
 حکمیہ ی قاری لاقیدقلہ آہام ایڈیور .  
 ایڈیورز اما تمامیلہ حقتسزہ . بزم اطلاع  
 و محاکمہ مزہ کورہ مسکاتب اعدادیہ مز دہ تدریسات  
 دینیہ ، یالکز پروغراملر دہ برخانہ دولدور .  
 مقدن ، ہر ہفتہ بر جوق ساعت لری ضایع ایتمکدن  
 باشتہ برایشہ یارامیور . شا کردانہ ، اولر ندہ اوکر .  
 نکلری مبادی اصول عبادتدن باشقا برشی  
 اوکرہ دئیور . رشیدیہ لر دہ کی تدریسات  
 دینیہ ، دہا عالی تحصیلرہ تم اولق ایجاب  
 ایدرکن ، بیتہ تعلیم عملیاتدن ایلہری کچیمور .  
 شا کردان ، افکار متضادہ بہ مقاومت  
 ایڈیلہ چک بر سرچکمی بہ مالک اولدینی ایچین ،  
 اکثریا حس دینی ایلہ برابر حساب ملیہ .  
 نلک دہ یابانچییہ قالیور . بر طاققری دہ ،  
 حس دینی و اخلاق ایلہ تردینی قابل اولمایان  
 افکارک زبون و محکومی اولویور . اگر یکدہ  
 بکریہ حس و فکر آضاد ایکی صنف بیتشدیرمک ،  
 ملتی بر برینہ یابانچی ایکی قسمہ آیرمق  
 ایستہ مہیور ساق ، تدریسات دینیہ بی برشکل  
 ویرمک ، بر طاقم زوالیلرینہ مقدمہ قنونہ  
 واقف اولانلرہ خطاب ایڈیلہ چک معلملر  
 تعیینتہ چالبتہالی بز .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .

معارف ناظرینک قوناغندہ  
 معارف ناظری عبدالرحمن شرف بک  
 اقدی دون اقشام قابینہ رقبقرینہ قوناغندہ  
 بر افطار ترتیب ایلشدو . باش مابینی لطفی  
 و سپر کاتب شہرباری خالد ضیا بک اقدیلر دہ  
 بو افطار دہ حاضر بولمشلر .